

Oponentský posudek spisů doc. PhDr. Nadeždy Lindovské, PhD., předložených ke
jmenovacímu řízení na DF VŠMU Bratislava

Doc. PhDr. Nadežda Lindovská, PhD., předkládá k profesorskému jmenovacímu řízení tyto publikace:

- Nadežda Lindovská a kolektiv autorov. *Magda Husáková-Lokvencová: prvá dáma slovenskej divadelnej réžie*. Divadelný ústav Bratislava, 2008;
- Nadežda Lindovská. *Od Antona Čechova po Michaila Čechova: pohľady do dejín ruského divadla a drámy*. Vsoká škola múzických umení v Bratislave, 2012;
- Nadežda Lindovská. *Divadlo v hľadani staro/nových identít* (in: Elena Knopová [ed.]. *Súčasnú slovenské divadlo v dobe spoločenských premien: pohľady na slovenské divadlo 1989 – 2015*. VEDA, Bratislava, 2017, str. 203 – 252).

Tyto publikace jsou svědectvím o šíři výzkumu doc. Lindovské v oblasti divadla a o hlavních tématech, jimž věnuje svoji pozornost; přibližují její metodologii a způsob uvažování o divadle.

Chronologicky první (podle roku vydání) je rozsáhlá čtyřsetpadesátistránková monografie věnovaná režisérce Magdě Husákové Lokvencové. Nadežda Lindovská je editorkou tohoto úctyhodného svazku a současně autorkou otvírací studie (str. 17–106), která podává komplexní obraz osobnosti režisérky Husákové Lokvencové. Nalezneme zde nejen údaje o osobním životě (původ, rodiče, dětství, studium, manželství...), ale také tematicky pojednané části o její umělecké práci. Promyšlená struktura celé publikace, pestrost materiálů a pečlivá realizace stanovené koncepce dělají z monografie publikaci skutečně komplexní a úctyhodnou. Plastický obraz režisérky Husákové Lokvencové je budován prostřednictvím studií (mimo již zmíněnou otvírací studii editorky Lindovské jsou to např. příspěvky Soni Šimkové, Ladislava Čavojského, Zuzany Bakošové-Hlavenkové, Vladimíra Ruska aj.), dále na základě jejích vlastních článků a statí v divadelních bulletiních, rozhovorů s režisérkou, a konečně na základě svědectví (vzpomínky, rozhovory o režisérce). Závěrem jsou zveřejněna fakta, tzn. přehledné kalendárium a soupisy tvorby pro všechna média, jimž se režisérka věnovala.

Jak už jsem uvedl, struktura monografie je budována promyšleně a pečlivě – a je také velmi pečlivě realizována a naplněna. Nejdříve jsme seznámeni s celkovou osobností režisérky (otvírací studie), poté s jednotlivými aspekty její tvorby (studie ostatních autorů), kruh se pak dále rozšiřuje na její vlastní psané projevy a na okraji pomyslného kruhu jsou pak vzpomínky některých osobností a rozhovory s režisérkou. Logicky se vše uzavírá do tečky věcnými přehledy. Popsaná struktura monografie a fakt, že byla přesně naplněna, je důvodem toho, že knížka o režisérce Husákové Lokvencové je přehledná, bohatá obsahem sdělených faktů (nejen o osobnosti samotné, ale i o souvislostech její tvorby) a tím i inspirativní směrem k současnosti (možné paralely a konfrontace etc.). U tohoto svazku je třeba ocenit stejnou měrou perfektní editorskou činnost Nadeždy Lindovské i její autorský vklad.

Publikace *Od Antona Čechova po Michaila Čechova* přináší sedm studií na téma ruské divadlo či drama. Lindovská je specialistka na oblast ruského divadelnictví a její příspěvky to dosvědčují. Jde o fundovaně napsané studie s vysoce zajímavou a aktuální tematikou. Oblast ruského divadla kolem Stanislavského a ruské avantgardy je dodnes živou materií, která stále bývá nejen předmětem bádání, ale funguje i jako vztahová oblast pro současné umění – nechat se inspirovat podněty umělců té doby, zaujímat kritická, souhlasná či kongeniální stanoviska k tomu, co přinášeli oni etc. etc., bývá i dnes pro současné umělce zdrojem inspirace svého druhu. Lindovská volí pro své studie skutečně podnětná témata; stačí např. připomenout složitý osud *Racka (Čajky)* a spory o jeho interpretaci, Stanislavského systém, kde se autorka soustředí na jeho paradoxy (víme, že dodnes je systém jak uctíván, tak odmítán či ještě všelijak jinak vykládán a absorbován), vzrušující je kontrast Majakovskij – Bulgakov, zaujme téma Michail Čechov – Vachtangov... Publikací prostupuje v jednotlivých studiích vskutku vztah k současnosti. Jednotlivé studie jsou psány solidně, s poznámkami a odkazy, a přitom jsou komunikativní pro čtenáře, nehálí probíranou materií do zbytečného oparu příliš ztěžklé terminologie či šifrovaného odborného jazyka. Dá se říci, že vše je zde na svém místě a užito tak, jak to má být a jak to přináší smysl a užitek.

Třetí, nejnovější (2017) monografií je *Súčasný slovenský divadlo v dobe spoločenských premien*. Lindovská do ní přispěla studií *Divadlo v hľadání staro/nových identít*. Pozornost je zde upřena na situaci slovenského divadla po r. 1989, přesněji řečeno na postupný průnik postmoderních diskurzů a vůbec postmoderní poetiky. Autorka konstatuje, že dochází k nahrazení dosavadní homogenity uvedoměním si různých identit, které mají tendenci vytvářet si vlastní jazyk. Zmiňuje se např. o rodové identitě (feministické divadlo, queer divadlo). Podrobněji se zkoumá právě feministické divadlo (slovenské feministické drama, feminizace slovenského divadelní režie), kde autorka uvádí celou řadu aspektů, souvislostí, inspirací, projektů atd., včetně gynokritického konceptu divadla a dramatu. Podrobné analýzy jevů současného divadla na základě konkrétních inscenačních projektů pomáhají objasňovat dění v tom nejsoučasnejším a nepřítomnejším divadle, jehož obecnější obrysy jsou nám mnohdy ještě poněkud zastřené, protože jsou příliš blízko nás. Nadežda Lindovská se s patřičnou dávkou badatelské odvahy pouští do docela obtížných analýz fenoménů, jevů, tendencí, textů, performancí etc. Mohu konstatovat, že její informace i její postupy jsou přínosné a pomáhají současnému divadlu vědět o sobě víc a trochu víc se v sobě vyznat. Průzračnost myšlení autorky je dána tím, že vychází ze znalosti konkrétních jevů a že je schopna jejich určitého zobecnění, filozoficko-estetické klasifikace.

Předložené tři publikace jsou pro mne důkazem vědecké zralosti doc. Nadeždy Lindovské. Každá se týká jiné oblasti, jiného tématu – slovenská režisérka první poloviny 20. stol., světový autor a světový herec a teoretik herectví a současné (nejsoučasnejší) divadelní jevy. Ve všech případech lze konstatovat jakousi společnou tendenci – vynalézavost v pohledu na zvolené téma, schopnost vytvořit smysluplnou strukturu studie či monografie a v neposlední řadě schopnost tuto strukturu prakticky naplnit. Zdůraznil bych, že jde jak o oblast vlastní autorské tvorby, tak o oblast editorskou, již bych zde chtěl znovu připomenout a ocenit.

Ve vědecké tvorbě doc. Lindovské je naplněn nejen požadavek kvalitního konkrétního autorského díla, ale pokud nazíráme celek jejího vědeckého usilování, lze na základě

předložených publikací (a s přihlédnutím k dalším výstupům její vědecké práce) konstatovat jakousi univerzálnější tendenci, kterou prostřednictvím jednotlivých svých děl vytváří, jakýsi univerzálnější názor na divadlo, který se sice skládá z jednotlivých „slov“ (rozuměj jednotlivých vědeckých statí), ale nezůstává jen u nich – tvoří z nich celistvou „větu“, tedy výpověď o divadle. A to nejen v případě současných témat, ale i u většiny témat historických, kde je vždy patrná tendence cítit vztah k současné divadelní problematice. Skutečnost, že tvorba doc. Lindovské není jen parciální, ale že vytváří jakýsi obecnější názor, postoj a tendenci, je důležitým kvalitativním aspektem.

Na základě zjištěných skutečností, které uvádím v tomto posudku, doporučuji, aby jmenovací profesorské řízení doc. Nadeždy Lindovské proběhlo před vědeckou a uměleckou radou DF VŠMU.

20. 6. 2019

prof. PhDr. Václav Cejpek